# CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL A. DUTHEILLET DE LAMOTHE VAN 30 NOVEMBER 1971[1]

*Mijnheer de President,*

*mijne heren Rechters,*

De feiten welke aan dit geding ten grondslag liggen zijn van eenvoudige aard.

In 1966 importeerde de firma Politi in Italië gekoeld rundvlees uit Zweden en vervolgens varkensvlees en -ham uit België.

In 1969 importeerde zij achtereenvolgens een partij varkensvlees en -slachtafvallen uit Frankrijk en een partij bevroren varkensvlees uit Ierland.

Ter gelegenheid van deze verschillende importen verlangde de Italiaanse belastingdienst van haar betaling van enerzijds „statistiekrecht" en anderzijds „rechten voor administratieve diensten".

Volgens de firma Politi stonden de artikelen 14 en 18 van verordening nr. 20/62 houdende de geleidelijke totstandbrenging van een gemeenschappelijke ordening der markten in de sector varkensvlees en de artikelen 17, lid 2, en 19 van verordening nr. 121/67 (in de plaats getreden voor verordening nr. 20) aan de heffing dezer belastingen over de importen van 1966 onderscheidenlijk 1969 in de weg.

Zoals U weet, wordt in deze verordeningen aan de Lid-Staten verboden na de inwerkingtreding van het stelsel der heffingen enige heffing van gelijke werking als een douanerecht toe te passen.

Deze heffingsregel gold — zij het met andere modaliteiten en percentages — in het aanvankelijk stelsel van verordening nr. 20 zowel voor invoer uit Lid-Staten van de Gemeenschap als voor invoer uit derde landen.

Sinds verordening nr. 121/67 bestaan er alleen nog heffingen voor produkten uit derde landen.

Ten einde de aanspraken welke zij aan deze bepalingen meende te kunnen ontlenen te doen gelden, leidde verzoekster tegen de Italiaanse Staat een dwangbevelprocedure ingevolge artikel 633 van de Codice di procedura civile in; dit is een summier geding waarin de schuldeiser van de rechter erkenning van zijn vordering vraagt — met afgifte van een dwangbevel ten laste van de schuldenaar —.

De president van de rechtbank te Turijn die van de vordering had kennis te nemen, meende dat er een aantal prejudiciële vragen rees betreffende de uitlegging van de ingeroepen bepalingen der communautaire verordeningen en stelde U krachtens artikel 177 de vragen welke thans aan de orde zijn.

Alvorens erop in te gaan zou ik twee opmerkingen willen maken betreffende enige kwesties die ten processe, met name onlangs bij de mondelinge behandeling, ter sprake zijn gebracht.

1. In zijn pleidooi heeft de vertegenwoordiger van de regering van de Italiaanse Republiek betwist, dat artikel 177 van het Verdrag in casu toepassing zou kunnen vinden.

Op grond van enige bijzonderheden van de Italiaanse dwangbevelprocedure — en met name in verband met het summiere karakter dezer procedure — heeft hij betoogd, dat Uw Hof in zodanige procedure niet rechtsgeldig krachtens artikel 177 kan worden geadieerd.

Dit bezwaar is echter in Uw jurisprudentie reeds beantwoord.

In Uw arresten SACE van 17 december 1970 (zaak 33-70, Jurisprudentie, Deel XVI, blz. 1213) en in het nog niet gepubliceerde arrest Eunomia van 26 oktober 1971 (zaak 18-71, Jurisprudentie, Deel XVII, blz. 811) hebt U implicite doch

1 — Vertaald uit het Frans.

onmiskenbaar het beroep op Uw rechtsmacht krachtens artikel 177 van het Verdrag, door Italiaanse rechters gedaan in het kader van de dwangbevelprodecure bedoeld in de Codice di procedura civile, geldig geacht.
De moeilijkheid is U stellig niet ontgaan, immers:

— enerzijds was zij door onze deken, de Advocaat-Generaal Roemer, uitdrukkelijk gesignaleerd in zijn conclusie in de zaak-SACE;
— anderzijds hebt U in de zaak-Eunomia de gebruikelijke formulering van Uw overweging inzake de proceskosten enigszins gewijzigd in verband met de bijzonderheden van de Italiaanse dwangbevelprocedure.

2. De vertegenwoordiger van de regering der Italiaanse Republiek en van de firma Politi hebben er de aandacht op gevestigd, dat op dezelfde dag waarop de president van de rechtbank te Turijn de verwijzingsbeschikking tekende, in de Italiaanse Staatscourant (Gazzetta ufficiale) is verschenen wet nr. 447 van 24 juni 1971, waarbij deze beide belastingen zijn afgeschaft en aan die afschaffing althans voor een dezer belastingen een zeker mate van terugwerkende kracht is toegekend.
De vertegenwoordigers van de Italiaanse Regering en de firma Politi verbinden hieraan echter verschillende consequenties.
Volgens de vertegenwoordiger van de Italiaanse Regering zijn de U door de president van de rechtbank te Turijn gestelde vragen in zekere zin zonder voorwerp geraakt.
Daarentegen zult U volgens de firma Politi in Uw arrest moeten herinneren aan het beginsel dat aan de gemeenschapsregel ook ten opzichte van een latere nationale wet voorrang toekomt.
Op de noodzaak hiervan is bij de pleidooien nader gewezen: in Nederland is bedoelde voorrang thans grondwettelijk vastgelegd; in het Groothertogdom Luxemburg en in het Koninkrijk België hebben de hoogste rechterlijke instanties zich in dezelfde zin uitgesproken; ook in Duitsland is het beginsel volledig aanvaard, terwijl op grond van uitspraken van de Franse Cour de Cassation [1] mag worden gehoopt, dat de jurisprudentie aldaar in dezelfde richting zal gaan; maar in Italië vindt de erkenning van het beginsel nog verschillende hinderpalen op zijn weg.
Het komt mij echter vóór dat Uw Hof door zich in de ene of in de andere zin uit te spreken, niet in strijd komt met de beginselen welke U voor de toepassing van het artikel 177 reeds hebt opgesteld:

a) Volgens Uw Hof blijft U, ongeacht de nieuwe feiten of gebeurlijkheden die op de behandeling voor de nationale rechter van invloed kunnen zijn, door diens verwijzingsbeschikking geadieerd, zolang bedoelde beschikking door hem zelf niet is ingetrokken of bij uitspraak van een hogere rechter vernietigd.
Bovendien zijn stellig niet alle vragen van de president van de rechtbank te Turijn na de Italiaanse wet van 24 juni 1971 zonder voorwerp geraakt.

b) Volgens Uw jurisprudentie mag de eiser in het hoofdgeding geen wijziging of aanvulling verlangen van de vragen die door de verwijzende rechter zijn gesteld.
In casu heeft de president van de rechtbank te Turijn U geen enkele vraag gesteld inzake de verenigbaarheid van de Italiaanse wet van 24 juni 1971 met de communautaire verordeningen.
U zult zich dien aangaande dus niet hebben uit te spreken.
Zouden de Italiaanse rechterlijke instanties zich in zoverre voor moeilijkheden zien geplaatst, dan kunnen zij U altijd nog nieuwe vragen inzake de uitlegging van het gemeenschapsrecht stellen.
Na deze voorafgaande opmerkingen zou ik dan nu willen overgaan tot een onderzoek naar de gestelde vragen, waarin het in hoofdzaak om drie problemen gaat:

1 — Vgl. Hooggerechtshof van Luxemburg, 14 juli 1954 — Hof van Cassatie van België (eerste kamer) 27 mei 1971, Belgische Staat tegen „Le Ski" (Journal des Tribunaux 1971, blz. 160) — Bundesverfassungsgericht, 9 juni 1971, firma Lütticke — Cour de Cassation française (strafkamer), Union des Transports aériens 6(sJCP semaine juridique 170, nº 1653).

1. Moeten belastingen als het „statistiekrecht" en het „recht voor administratieve diensten", die een tijdlang in Italië zijn geheven, worden beschouwd als „heffingen van gelijke werking als een douanerecht" in de zin van de verordeningen nrs. 20/62 en 121/67?
2. Is het in deze verordeningen vervatte verbod van heffingen van gelijke werking als een douanerecht rechtstreeks bindend en doet het voor particulieren rechten ontstaan die de nationale rechterlijke instanties moeten handhaven?
3. Met ingang van welke datum waren genoemde bepalingen toepasselijk en hebben zij zulke rechten doen ontstaan?

I

Over het eerste probleem kunnen wij kort zijn; het werd onzes inziens in Uw jurisprudentie reeds volledig tot oplossing gebracht.

1. Ten aanzien van het „statistiekrecht" hebt U in Uw arrest van 1 juli 1969 — Commissie tegen Italiaanse Republiek (zaak 24-68, Jurisprudentie, Deel XV, blz. 203) — reeds uitgesproken dat het als een heffing van gelijke werking als een douanerecht in de zin van de artikelen 9, 12 en 13 van het Verdrag en van de verordeningen houdende ordening der landbouwmarkten moet worden beschouwd (overweging 18 van voormeld arrest).

2. Ten aanzien van het „recht voor administratieve diensten" hebt U in Uw arrest van 18 november 1970 — Commissie tegen Italiaanse Republiek (zaak 8-70, Jurisprudentie, Deel XVI, blz. 961) — uitgesproken dat het een heffing is van gelijke werking in de zin van artikel 9 van het Verdrag.
Nu U in Uw voormeld arrest van 1 juli 1969 hebt uitgesproken dat aan de term „heffing van gelijke werking als een douanerecht" in de landbouwmarktverordeningen en in artikel 9 van het Verdrag dezelfde betekenis toekomt, is de vraag onzes inziens ook voor deze belasting beantwoordt.

II

Wat het tweede probleem betreft, het lijkt niet voor betwisting vatbaar dat de ingeroepen bepalingen van de verordeningen nrs. 20/62 en 121/67 rechtstreeks binden en voor particulieren rechten doen ontstaan welker overtreding door de nationale rechterlijke instanties moet worden verzekerd.
In Uw arrest van 18 november 1970 hebt U trouwens reeds uitgesproken, dat ze rechtstreeks toepasselijk zijn volgens artikel 189 van het Verdrag.
De voor particulieren eruit voortvloeiende rechten ontstaan bij de inwerkingtreding der verordeningen.
In zoverre zij bovendien opgemerkt, dat U juist ten aanzien van de litigieuze belastingen hebt uitgesproken, dat hun heffing bij invoer van niet onder enige marktordening of communautaire verordening vallende produkten vanaf een bepaalde datum in strijd was met richtlijn nr. 68/31 van de Commissie betreffende de verplichting der Lid-Staten tot intrekking van heffingen van gelijke werking, en U hebt niet geaarzeld aan de bepalingen van deze richtlijn — junctis de artikelen 9 en 13 van het Verdrag en een beschikking van de Raad — rechtstreekse werking te kennen en uit te spreken, dat zij voor particulieren rechten doen ontstaan welke de nationale rechter dient te handhaven: voormeld arrest SACE.
A fortiori geldt dit dan voor bepalingen van verordeningen tot ordening van de markten waarin de afschaffing van heffingen van gelijke werking met zoveel woorden is voorzien.

III

Met ingang van welke datum de ingeroepen bepalingen der verordeningen houdende een gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector varkensvlees voor particulieren rechten hebben doen ontstaan, is een enigszins ingewikkelde kwestie.

1) In verordening nr. 20 werd met zoveel woorden zowel voor de invoer uit de Lid-Staten van de Gemeenschap (arti-

kel 14, lid 1) als voor de invoer uit derde landen (artikel 18, lid 1) bepaald dat de toepassing van het stelsel der heffingen „onverenigbaar" is met „de toepassing van ieder douanerecht of iedere heffing van gelijke werking" (artikel 14 — voor de intracommunautaire handel) of de „afschaffing" medebrengt van maatregelen van gelijke werking (artikel 18 — voor de handel met derde landen).
Uit deze beide bepalingen blijkt duidelijk, dat zij eerst met ingang van de dag van toepassing van het stelsel der heffingen voor particulieren rechten hebben doen ontstaan.
In artikel 23 van verordening nr. 20 wordt 1 juli 1962 als uniforme datum van inwerkingtreding der heffingen genoemd.
Het bleek echter onmogelijk voor 1 juli 1962 alle noodzakelijke maatregelen te nemen.
In een reeks verordeningen, opgesomd in het rapport ter terechtzitting, is dan ook telkens van het oorspronkelijk artikel 23 afgeweken.
Blijkens deze verschillende verordeningen is het stelsel der heffingen toepasselijk geworden:

— op 30 juli 1962 voor de produkten bedoeld in de tabel van artikel 1, van verordening nr. 20, onder a) (levende dieren) en voor geslachte varkens;
— op 2 september 1963 voor de andere produkten in deze tabel genoemd, met name voor slachtafvallen.

Wij dienen te bedenken, dat de verordeningen houdende vaststelling van het bedrag dezer heffingen op dezelfde data in werking zijn getreden, hetgeen tevens één der moeilijkheden waarop de Italiaanse rechter schijnt te zijn gestuit, uit de weg ruimt.
Al naar het geval, konden particulieren derhalve sedert 30 juli 1962 of 2 september 1963 aan de artikelen 14 en 18 van verordening nr. 20 subjectieve rechten ontlenen.

2) Verordening nr. 121/67 geeft slechts een herhaling van reeds geldende verboden.
De artikelen 17 en 19 hebben dus voor particulieren rechten doen ontstaan met ingang van 1 juli 1967, datum waarop de bij verordening nr. 121/67 ingestelde regeling — ingevolge haar artikel 32 — van toepassing is geworden.

Wij concluderen derhalve dat het Uw Hof behage de vragen van de president van de rechtbank de Turijn als volgt te beantwoorden:

1. Belastingen als het „statistiekrecht" en het „recht voor administratieve diensten", zoals die in Italië werden geheven, zijn te beschouwen als „heffingen van gelijke werking als een douanerecht" in de zin van de verordeningen nrs. 20/62 en 121/67.

2. Het in die verordeningen vervatte verbod van heffingen van gelijke werking als een douanerecht is rechtstreeks bindend en doet voor particulieren rechten ontstaan welke de nationale rechter moet handhaven.

3. Genoemde verordeningen hebben bedoelde rechten doen ontstaan met ingang van
   — 30 juli 1962 voor de produkten bedoeld in artikel 1, lid 1a, van verordening nr. 20 en voor geslachte varkens,
   — 2 september 1963 voor de produkten bedoeld in artikel 1, lid 1 b en c van die verordening,
   — 1 juli 1967 voor na die datum gerealiseerde importen.